

La immigració climàtica

Fa prop de deu anys, el cineasta canari David Baute va conèixer a Tanit, Shaila i Valeria, tres dones de nacionalitats diferents que havien tingut d'emigrar dels seus països per culpa del canvi climàtic. Shaila vivia a Ghoramara, una illa al sud de la Índia. La pujada del mar a causa del canvi climàtic va inundar les collites de la població. Ella va marxar a la ciutat i d'allà va acabar treballant als Emirats Àrabs en males condicions. Tanit vivia al nord de Kènia i la sequera va obligar-la a deixar la seva població i anar a sobreviure a la ciutat en males condicions. Finalment, Valeria vivia a San Martín, un poble del Carib que va ser arrasat per un huracà. Ella se'n va haver de anar a viure amb la seva família a París. Volia que li reconeguessin el seu estatut de refugiada i no ho va aconseguir. Les tres dones van acabar condemnades a viure amb un alt nivell de precarietat. El cineasta va decidir recollir la seva experiència en una pel·lícula documental titulada *Éxodo climático* (2020).

Gràcies a l'ajuda de l'Alt Comissariat de les Nacions Unides per a refugiats va decidir donar la volta al documental que havia realitzat i convertir-lo en un documental d'animació pensat per un públic més ampli i amb la clara voluntat d'incidir en un públic jove. A diferència del documental convencional, els fets estan més dramatitzats i recrea les experiències viscudes per cadascuna de les tres dones.

L'estructura de la pel·lícula es divideix en dues parts ben diferenciades. En la primera part, David Baute intercala la història de cadascuna d'aquestes dones protagonistes com a refugiades a diferents països. Les històries que explica són bàsicament històries de supervivència, de lluita per la integració al lloc, de combat contra el racisme i la sospita que s'instauen a cada país i, sobretot, històries d'explotació laboral o humana. En la primera part no explica les causes que han portat aquestes dones a trobar-se en aquella situació, no explica perquè han hagut de deixar les seves llars per començar de nou amb les dificultats que tot això comporta. En la segona part, el cineasta decideix mostrar-nos els orígens dels conflictes i ens explica quins són els motius que han provocat la immigració. D'aquesta manera, es clarifica que les tres dones protagonistes no són refugiades que

MARIPOSAS NEGRAS

Panamà-Espanya,
2024

Direcció: David
Baute

Guió: Yaiza Berrocal

Durada: 83 min

Gènere: animació,
drama

Idioma: multilingüe

Subtítols: català

han hagut de marxar del seu país per una guerra, ni són dones que han emigrat per motius econòmics sinó que els tres casos són paradigmàtics de l'existència de dones i famílies que han de desplaçar-se per culpa de les transformacions del canvi climàtic. En els darrers anys han augmentat les condicions de sequera, les grans catàstrofes i tota mena d'accidents. Aquest fet provoca que hi hagi una migració cada cop més nombrosa de gent que marxa sabent que no hi ha retorn possible. Mentre les persones refugiades per causa d'una guerra poden tenir un estatut d'acollida en determinats països, els emigrants per culpa del canvi climàtic es troben que la seva situació no està reconeguda institucionalment i no poden demanar asil per un desastre climàtic.

Mariposas negras de David Baute -co-produïda pel gironí Edmon Roch- ens parla de la crisi de l'antropocè, de l'impacte que en la gent té la destrucció del planeta i del que representa viure en un món en el que els èxodes de la població cada cop són més nombrosos, al temps que augmenten les polítiques de sospita i rebuig dels poderosos contra els altres.

Àngel Quintana
Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona